

Historiek

‘Auteursrechten’ en copyright zijn een vreemd ding. Op elke blanco-CD die je in de winkel koopt, betaal je 0,12 Euro reprorecht, ook als je daar bv. uw eigen digitaal familie-album op gaat zetten. Als je de vogelkenskans fluit met het raam open, dan is dat een ‘openbare uitvoering’, en moet je strikt genomen eerst een aanvraag doen. Maar zelfs met ramen toe en niet-familieleden in huis of in de auto, organiseer je een openbare muziekstond en zijn er auteursrechten verschuldigd.

Het fenomeen ‘SABAM’

Onder de naam SABAM werd Navea een organisatie die het ‘publiek domein’, waar iedereen vrij zijn gang kon gaan, zo strikt mogelijk inperkte, en tegelijk steeds meer haar eigen bestaansreden creëerde.

Zicht krijgen op de auteursrechten in België, betekent de geldstromen in en rond SABAM analyseren. De ledenbijdragen, de uitzendrechten (radio, TV, teledistributie) en de drastische incassopraktijken zorgen vandaag voor een enorme cash-flow, waarvan een aanzienlijk deel binnenshuis blijft ‘plakken’, volgens de balansen zo’n 20%. Daarmee financiert de bureaucratische machine, die SABAM ondertussen geworden is, zichzelf, met haar vele directeurs en secretarissen, alles dubbel (vanwege de taalpariteit).

Van de 30.000 lidgeld afdragende leden, zien zo’n 20.000 nooit een cent. Ze vormen het voetvolk, een massa huis-, keuken- en zolderkamerartiesten die alleen maar afdokken, ten voordele van prijsbeesten en kermiscoryfeeën zoals Clouseau en Will Tura.

Wat gebeurt er dan met de resterende 80% van de inkomsten? Dat is het zgn. ‘repartitiesysteem’ (waardoor de geïnde gelden zouden moeten terugvloeien naar de kunstenaars/auteurs). Maar in realiteit gaat het grootste deel alleen maar naar enkele prijsbeesten die op zich al goed rond komen, genre Clouseau, StefBos, Will Tura en Johan Verminnen (toevallig zelfbestuurslid), naast een rits buitenlandse componisten, songschrijvers van Amerikaanse of Britse hits.

Door grofpolitiek lobbywerk en een serie KB-tjes verwierf SABAM door de jaren heen geruisloos een semi-officieel monopolie op het innen van auteursrechten, ook op internetverkoop, waarvoor ze pas in 2004 door Europa werd teruggefloten. Aan het eigenlijke straatwerk maakt de vennootschap zich overigens niet vuil: het geld ophalen, met alle intimidatietrucs die daarbij komen kijken (SABAM-critici spreken ronduit over racketeering), is uitbesteed aan privé-firma’s, hardwerkende zelfstandigen die er een fijnmazig verklikkersnetwerk op nahouden en ijverig de affiches en persberichten uitpluizen. Non-profit-werking of het ‘goede doel’ staat niet in het woordenboek van de auteursrechtenvereniging: als een muzikant of groep gratis wil spelen, met eigen muziek, lid of geen lid, dan nóg moeten de organisatoren afdokken; een flink deel van de opbrengst van bv. de grote Tsunami-show in december 2004 ging dan ook naar SABAM.

Omdat de meeste journalisten met deze vennootschap geassocieerd zijn -deontologisch een bedenkelijk fenomeen-, heerst er in de praktijk ook een omerta aangaande het reilen en zeilen van SABAM, zeker als het om kritische berichtgeving gaat.

Onder het motto dat men met zijn tijd moet meegaan, ontplooidde de vennootschap het laatste decennium een enorme creativiteit in het aanboren van nieuwe bronnen. Na de heffing op de 'lege dragers' (blanco cd en dvd) en kopieerapparaten allerhande, via zusterorganisaties zoals Reprobel en Auvibel, is de voorlopige kers op de taart de zgn. 'billijke vergoeding': al wie regelmatig een muziekje opzet buiten de huiskamer, bedelaars op straat, pick-nickers in 't park, cafébazen, winkeliers,- moet daarvoor een forfaitaire som betalen.

En weer klaagt het gros van de aangesloten artiesten dat ze hier nooit één cent return van zien. Wat hadden ze gedacht.

Auteurs en kunstenaars beginnen evenwel sinds zowat 2005 te beseffen dat SABAM niet zozeer hun rechten beheert, dan wel zichzelf vetmest, een paar happy few bevoordeligt, en zich bij het publiek een KGB-imago heeft aangekweekt, wat uiteindelijk afstraalt op de artiesten zelf. Recent bond componist Philippe Delhaye de kat de bel aan, en eiste via het gerecht duidelijkheid in de boekhouding van de auteursrechtenvereniging. Het onderzoek loopt nog,- het gerecht gewaagt alvast van sterke aanwijzingen rond misbruik van vertrouwen, belangenvermenging, persoonlijke verrijking, bedrog en oplichting, doorsluizen van gelden naar neven-vzw's met onduidelijk statuut, enz.

SABAM beweert de kunstenaars te verdedigen, maar hanteert een volkomen achterhaald concept van creativiteit. De leuze waarmee ze haar basis zo breed heeft gemaakt, 'Het auteursrecht is het loon van de auteur', zit fundamenteel fout, want het rechtmatige streven naar erkenning en materiële zekerheid van een auteur dient nu net dringend losgekoppeld van elke reproductiebeperking. Anders gezegd: in een moderne cultuureconomie moeten schrijvers, kunstenaars en journalisten kunnen overleven zonder dat de loden stempel van het 'intellectueel eigendom' op hun producten neerploft. In een tijdperk waar iedereen de mond vol heeft over creativiteit, talent, communicatie en vrijheid van informatieverspreiding, is het lichtjes absurd om teksten te verzegelen en ideeën te 'beschermen'.

In die zin betekent het groot roddelcircuit dat Internet heet, de eigenlijke doodsteek voor dinosauriërs als SABAM: een horizontaal, absoluut on-hiërarchisch kennisuniversum, gewijd aan de uitwisseling, het plezier, de ironie, het spel en de metamorfose. OK, MP3-site Napster heeft moeten inbinden, en af en toe wordt een suksesje tegen 'piraterij' geboekt. Maar dat zijn slechts achterhoedegevechten: het vrij downloaden en verspreiden van muziek, beeld en tekst is een democratisch recht dat onze cultuur wezenlijk verandert van een Narcistische monopoliecultuur in een procreatieve planeet waar iedereen schrijver, geleerde, kunstenaar is. De internet-encyclopedie Wikipedia is zo'n collectief en immer onvoltooid meesterwerk, waaraan elk lid van de menselijke soort meeschrijft. Langzamerhand heeft het web een eigen altruïstische ideologie ontwikkeld van file-sharing, de vrije-software-beweging en het copyleft (grappig-ironische tegenhanger van het copyright).

Kleine ondernemingen moeten niet betalen aan SABAM 2009 Bron: belga

Zelfstandigen en kleine ondernemingen tot en met acht werknemers zijn in het vervolg vrijgesteld van bijdragen als ze voor hun werknemers muziek willen spelen op de werkvloer, in de refter en op ondernemingsfeesten. Vandaag hebben de werkgeversorganisaties (Unizo, LVZ, VBO, FNUCM, NSZ, SNI) en auteursrechtenvereniging SABAM en beheersmaatschappij voor de muziekproducenten SIMIM hierover een akkoord ondertekend.

Er heerst tevredenheid bij alle partijen die rond de tafel zitten. Na verschillende jaren van rechtsonzekerheid hebben de werkgeversorganisaties en SABAM en SIMIM een akkoord ondertekend over de vergoeding die betaald moet worden voor het spelen van muziek op de werkvloer.

Vanaf dit kwartaal (dus vanaf 1 oktober 2009) zijn zelfstandigen en ondernemingen tot en met 8 werknemers vrijgesteld van de bijdrages voor het afspelen van muziek. Het gaat over 171.000 ondernemingen oftewel zo'n 77 procent van alle bedrijven. Middelgrote en grote ondernemingen betalen een redelijke vergoeding. Zo zal een onderneming van 50 werknemers in de toekomst 69 1,43 euro per jaar betalen voor muziekgebruik. Voor heel grote ondernemingen is er een plafond ingevoerd van 10.000 euro voor SABAM en 5.000 euro voor SIMIM. Groepsondernemingen kunnen beroep doen op een geplafondeerde groepsaangifte.

Vanaf 1 januari 2010 komt er ook een website met informatie, een tariefsimulator en de mogelijkheid om auteurs- en naburige rechten via één aangifteportaal samen te innen, wat een grote administratieve vereenvoudiging is. Volgens Christine Mattheeuws van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) is ook het belang van de simulator, zeker in crisistijd, niet te onderschatten: 'Nu kunnen ondernemingen op voorhand inschatten hoeveel het hen zal kosten.'

Werknemers moeten betalen?

Een aantal e-mails van plichtsbewuste werknemers toont de absurde situatie:

Beste Heer Verstrepen,

Sinds gisteren was het op ons bedrijf toegestaan om via koptelefoon naar je eigen muziek te luisteren. Wegens de "nieuwe SABAM regeling" heeft mijn werkgever dit nu verboden! Ik vroeg mij af waarom mijn werkgever SABAM zou moeten betalen voor muziek dat ik alleen kan horen en waarvoor ik zelf heb betaald?

Dit is de reactie van SABAM:

Geachte,

Dat klopt. Vanaf het moment dat de werkgever de toestemming geeft aan zijn werknemers om muziek te gebruiken (bv. radio, mp3, pc,...) dient u een overeenkomst af te sluiten.

Wij nodigen u uit een kijkje te nemen op www.sabam.be/unisono en ook ons schrijven af te wachten, tenzij u al een overeenkomst mocht ontvangen.

Of helemaal hilarisch:

De vraag die u ons gesteld heeft was:

Beste,

Ik werk als freelance IT-er in een firma als programmeur. Tijdens mijn werk luister ik naar mijn ipodmuziek die ik meebreng. Vorige week is er een discussie ontstaan met de verantwoordelijke manager die zegde dat ik dat niet meer mocht doen vanwege de sabamrechten die hij dan moet

betalen. Is dat zo? Het is toch mijn eigen muziek op mijn ipod dus, hij kan mij toch niet verbieden om als enige muziek te beluisteren?

Mvg

Dave

Van: SABAM front office [<mailto:frontoffice@sabam.be>]

Verzonden: donderdag 12 november 2009 9:47

Aan:.... @skynet.be

Onderwerp: Mijn ipodmuziek [#11372]

Geachte,

Vanaf het moment een werkgever de mogelijkheid biedt aan zijn werknemers (die behoren tot zijn FTE) om naar muziek te luisteren, moet die werkgever daarvoor een licentieovereenkomst afsluiten. Alle info volgt op www.sabam.be/unisono. Wij gaan in de toekomst zelf trouwens alle bedrijven contacteren, dus gelieve ons schrijven af te wachten.

Met vriendelijke groet,

Beste,

Dank voor uw ant woord, ik heb even naar de link gekeken. Dat is dan eigenlijk niet geldig voor mij aangezien ik niet vast in dienst ben maar op zelfstandige basis werk op die werkvloer en ikzelf baas ben over mezelf. Dus als ik het goed begrijp mag ik het met mijn ipod wel zonder problemen en is mijn opdrachtgever niet verantwoordelijk. Correct?

Mvg

Dave

Geachte,

Dat klopt.

Met vriendelijke groet,

Samengevat:

- een werknemer mag in bedrijven met meer dan 8 werknemers niet naar muziek luisteren zonder contract
- een werknemer mag op het bedrijf, zelfs na toelating van zijn baas, niet naar zijn MP3 speler luisteren of meegebrachte muziek, ook al heeft die werknemer al diverse rechten betaald op die muziek via aankoop, download, lege CD of aankoop MP3 speler

- een werknemer mag dus ook niet naar de radio luisteren, ook al betaalt de adio de rechten aan sabam (zie verder)
- een werknemer die als zelfstandige werkt (freelancer) mag dan weer wel luisteren naar zijn ipod op het werk.
- Sabam geeft vage antwoorden op e-mails waarbij ze 'handig' vergeten te melden dat kleinere bedrijven zijn 'vrijgesteld'

Sabam strategie: duidelijk 'a la tete du client' en ondoorzichtig

2x betalen?

Dergelijke antwoorden van Sabam en protesten van werknemers vraagt om meer achtergronden.

Hoeveel betalen de radiozenders in Vlaanderen aan Sabam? Want, de radiozenders betalen en de luisteraar op het werk (de werknemer)... moet nog eens betalen voor hetzelfde muziekstuk.

Dit heet 'afzuip'.

Op 20 november 2009 heb ik een officiële vraag gesteld aan mediaminister Lieten om te achterhalen hoeveel de VRT betaalt aan Sabam, per radionet enz..

Het vreemde antwoord:

“Zowel VRT als SABAM wijzen op de vertrouwelijkheidsclausule die afgesloten is tussen VRT en SABAM en het beroepsgeheim van SABAM om het precieze bedrag aan rechten dat de VRT aan SABAM betaalt niet mee te delen.”

Tot zover de parlementaire controle. Geen pottenkijkers dus...

Verder onderzoek in combinatie met interne bronnen geeft een gedetailleerd verhaal over welke sommen het hier gaat.

De collectieve inningen nationaal van SABAM = 83.877.262 euro

In 2008 haalde SABAM een nettoresultaat van 213,2 miljoen euro waarvan 33 miljoen euro werd overgemaakt aan buitenlandse rechthebbenden.

De openbare omroepen in België betalen jaarlijks 13.649.833 euro

De VRT betaalt jaarlijks om en bij de 7 miljoen euro

De commerciële omroepen betalen jaarlijks 2.228.823 euro

Thuiskopie inkomsten zijn in 2008 3.692.037 euro

Waar gaan al die inkomsten naartoe?

...

Nogmaals:

SABAM int jaarlijks om en bij de 10 miljoen euro bij de radio's voor hun gespeelde muziek, via fm, kabel, internet ... en u als luisteraar moet nog eens op dezelfde betaalde rechten betalen omdat u zit te luisteren op uw werk.

Daarom

Start volksvertegenwoordiger Verstrepen met en actie, online, om mensen het recht te geven naar muziek te luisteren op hun werk, tijdens hun werk, zonder daarvoor extra te moeten betalen.

Werknemers en werkgevers worden bedrogen door SABAM die meerdere keren langs de kassa passeert en dit zonder ingrijpen van de politiek.

Een website met de oproep om wel te luisteren en melding te maken van dit feit, zonder SABAM op de hoogte te brengen, kan een prijs opleveren (iPod player).

Anekdote

In het Vlaams Parlement kan men op de kantoren luisteren naar de radio via het interne circuit. Op de vraag of het Vlaams Parlement wel SABAM betaalt kreeg ik dit antwoord:

Beste,

Tot op heden werd enkel het opgegeven bedrag aangerekend aan het Vlaams Parlement.

Het Vlaams Parlement betaalde in 2009 tot op vandaag 1.519,07 euro aan Sabam. Hierna een overzicht van de verschillende boekingen. De uitgaven worden aangerekend op budgetpositie 613202 - andere prestaties - van de directie Informatie en Externe relaties.

Uw 2de vraag heb ik overgemaakt aan de betrokken directie met de vraag uw rechtstreeks een antwoord te bezorgen.

met vriendelijke groeten,

Lieven Baele

--- Origineel Bericht -----

Datum: Vrijdag, December 18, 2009 2:03 nm

Onderwerp: RE: SABAM

Aan: Lieven Baele

Beste,

- > 1) Is het eindbedrag in onderstaande bedrag het totaalbedrag dat vanuit de werkingsbegroting van het Vlaams Parlement wordt betaald aan SABBAM? Zijn er bijkomende betalingen en zo ja dewelke?
- > 2) Via de intercomapparaten in de fractiebureaus kan tevens naar de radio worden geluisterd. Wordt hier voor aan Sabbam betaald of dient dit niet te gebeuren? Indien wel, over welke jaarbedragen gaat het?